

ภาคผนวก ก นโยบายสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของภาครัฐทางการเงิน การจัดหาเงินทุน

รัฐบาลไทย เห็นสมควรจัดให้มีกระบวนการช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกลุ่มวิสาหกิจส่วนใหญ่ของประเทศและมีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แต่ยังคงขาดความสามารถในการประกอบการทั้งทางด้านเทคโนโลยี การผลิต การจัดการ การตลาด และการเงิน ทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ได้ ซึ่งนโยบายสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทางการเงินของหน่วยงานภาครัฐบาลของไทยได้มุ่งเน้นการสร้างความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยเฉพาะในรูปแบบสินเชื่อได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น การสนับสนุนทางการเงินเป็นเฉพาะสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการเป้าหมายที่มีศักยภาพสูง เช่น สินเชื่อเงื่อนไขพิเศษ การร่วมทุน รวมทั้งการสนับสนุนทางการเงินพิเศษ ตามนโยบายส่งเสริมผู้ประกอบการที่มีปัญหา โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ แต่มีปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งคณะผู้วิจัยได้รวบรวมนโยบายสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐบาลทั้ง 7 ด้านดังต่อไปนี้

1.) การจัดตั้งธนาคารเพื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม¹⁰

การจัดตั้งสถาบันการเงินเฉพาะกิจในลักษณะ “ธนาคารเพื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจอันเป็นการพัฒนา ส่งเสริม ช่วยเหลือ และสนับสนุนการจัดตั้ง การดำเนินงาน การขยาย หรือการปรับปรุงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยการให้สินเชื่อ ค้ำประกัน ร่วมลงทุน ให้คำปรึกษาแนะนำ หรือให้บริการที่จำเป็นเพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถนำเงินดังกล่าวไปลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพของสินค้า โดยมีเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นประจำทุกปี

ทั้งนี้เนื่องจาก หลังเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี 2540 ทำให้ธนาคารพาณิชย์ไม่ได้สนับสนุนการให้สินเชื่อต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากเห็นว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องไปพึ่งพาเงินกู้นอกระบบ ส่งผลให้ต้องรับภาระ

¹⁰ เว็บไซต์ SME Bank (http://www.smebank.co.th/bank_history.php ข้อมูล ณ วันที่ 26 สิงหาคม 2550)

ดอกเบียก่อนข้างสูง ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหลายรายต้องเลิกกิจการ และแม้ว่าเศรษฐกิจ จะเริ่มฟื้นตัวขึ้น ธนาคารพาณิชย์ก็มักให้สินเชื่อแก่วิสาหกิจขนาดใหญ่ก่อน เนื่องจากมีความมั่นคงมากกว่า แม้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะมีนโยบายในการขอความร่วมมือจากธนาคารพาณิชย์ในการปล่อยสินเชื่อให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

2.) การจัดตั้งกองทุนรวมเพื่อร่วมลงทุนในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม¹¹ (SMEs Venture Capital Fund: SMEVC)

การจัดตั้งกองทุนรวมเพื่อร่วมลงทุนในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อสร้างความแข็งแกร่ง และลดต้นทุนทางการเงินแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์สูง โดยใช้รูปแบบของกองทุนรวม (Mutual Fund) เพื่อให้มีความโปร่งใสในการดำเนินการ และอาศัยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นกฎหมายกำกับดูแล โดยกองทุนรวมเพื่อร่วมลงทุนในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีลักษณะเป็นกองทุนปิด (ไม่รับซื้อคืนหน่วยลงทุนก่อนสิ้นอายุโครงการ) อายุโครงการ 10 ปี โดยกระทรวงการคลังจัดสรรเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจจำนวนเงิน 1,000 ล้านบาท เพื่อจัดตั้งกองทุน ทั้งนี้ ได้มีการลงนามในสัญญาว่าจ้างผู้จัดการกองทุนระหว่างรัฐบาล และ บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม วรธน จำกัด (บลจ. วรธน) เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2543 โดยผู้จัดการกองทุนจะดำเนินการบริหารกองทุนตามนโยบายการลงทุนซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งแนบเป็นภาคผนวกท้ายสัญญาว่าจ้าง

วัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งกองทุนรวม มีดังต่อไปนี้

- (1) เพื่อสนับสนุนด้านการเงินแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์สูง ผ่านการร่วมลงทุน (Equity Financing) โดยช่วยให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้นมีแหล่งเงินทุนระยะยาว ตลอดจนช่วยปรับปรุงสัดส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to Equity Ratio) ให้ต่ำลง เพื่อเพิ่มโอกาสได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงิน (Debt Financing) หรือสามารถระดมทุนได้เองในอนาคต

¹¹ เว็บไซต์ SME Venture Capital (<http://www.smeventurecapital.com/th/article/article5.php> ข้อมูล ณ วันที่ 26 สิงหาคม 2550)

- (2) เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมรัฐในองค์กร (Good Corporate Governance) โดยจะช่วยพัฒนาระบบการบริหารจัดการ และให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ เช่น ระบบบัญชีและการเงิน ระบบการบริหารงาน
- (3) เพื่อสร้างรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคเศรษฐกิจที่มีศักยภาพสูงในเชิงพาณิชย์ และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่เป็นยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ตามที่กำหนดไว้ในนโยบายการลงทุน ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจไทยให้ก้าวหน้าต่อไปในอนาคต
- (4) เป็นการนำร่องเพื่อกระตุ้นให้ธุรกิจเงินร่วมลงทุน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของไทย รวมถึงองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนอื่นๆที่เกี่ยวข้องมีการตื่นตัวพร้อมๆกับการสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มนวัตกรรม และกลุ่มศึกษาวิจัย ได้มีทางเลือก และมีโอกาสใช้ธุรกิจเงินร่วมลงทุนให้เป็นประโยชน์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
- (5) เพื่อพัฒนาตลาดทุน (Capital Market) ให้กับระบบการเงินไทย โดยกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่กองทุนเข้าร่วมลงทุนสามารถเข้าไปจดทะเบียนในตลาด MAI เมื่อเติบโต มีความพร้อมและความเหมาะสมก็อาจเข้าไปจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อไป

3.) การจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม¹²

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้จัดตั้ง “ตลาดหลักทรัพย์ใหม่” (Market for Alternative Investment : MAI) ขึ้นเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2542 เพื่อสนับสนุนให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนระยะยาวที่มีต้นทุนต่ำ เช่นเดียวกับบริษัทขนาดใหญ่ โดยผ่านกลไกของตลาดทุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพใน “การบริหารการเงิน” และลด “ต้นทุนทางการเงิน”

¹² เว็บไซต์ MAI (<http://www.mai.or.th/th/about/milestone.html> ข้อมูล ณ วันที่ 26 สิงหาคม 2550)

4.) การสนับสนุนระบบค้ำประกันสินเชื่อ¹³

รัฐบาลได้จัดให้มีการสนับสนุนทางการเงินด้วยระบบค้ำประกันสินเชื่อ โดยการจัดตั้ง **บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมหรือ บสย.** ภายใต้การดูแลของกระทรวงการคลัง ขึ้นตาม "พระราชบัญญัติบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม พ.ศ. 2534" เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2534 โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (1) ช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงินเป็นจำนวนมากขึ้น
- (2) ช่วยเพิ่มความมั่นใจให้กับสถาบันการเงินในการให้สินเชื่อแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากยิ่งขึ้น
- (3) เร่งการกระจายสินเชื่อไปยังวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั่วประเทศ ได้เร็วขึ้น
- (4) ช่วยให้การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมบรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

บสย. รับโอนกิจการ และการดำเนินงานทั้งหมดมาจาก **กองทุนประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (กสย.)** ตั้งแต่วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2535 เป็นต้นมา โดยมีเงินทุนจดทะเบียนเริ่มต้นเป็นจำนวน 400 ล้านบาท และเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2543 กระทรวงการคลังได้ดำเนินการเพิ่มทุนให้กับ บสย. อีกจำนวน 4,000 ล้านบาท ทำให้ปัจจุบัน (สิงหาคม 2550) บสย. มีทุนจดทะเบียนทั้งสิ้นจำนวน 4,400 ล้านบาท

5.) นโยบายตัวเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย¹⁴

ในปี 2550 ธนาคารแห่งประเทศไทย มีนโยบายให้ความช่วยเหลือแก่วิสาหกิจขนาดย่อม แต่ไม่รวมถึงวิสาหกิจขนาดกลาง ตามระเบียบการให้กู้ยืมเงินโดยมีตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบวิสาหกิจขนาดย่อมเป็นประกัน พ.ศ. 2550 ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยจะให้ความช่วยเหลือแก่วิสาหกิจขนาดย่อม โดยการให้กู้ยืมเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน และบริษัท

¹³ เว็บไซต์ บสย (<http://www.sbcg.or.th/contents.php?version=Tha&detail=n1153679935.content> ข้อมูล ณ วันที่ วันที่ 26 สิงหาคม 2550)

¹⁴ เว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย (www.bot.or.th)

เงินทุนลักษณะของวิสาหกิจขนาดย่อมที่อยู่ในข่ายได้รับความช่วยเหลือคือ กิจการการผลิต กิจการให้บริการ กิจการค้าส่ง กิจการค้าปลีก รวมทั้งกิจการรับจ้างทำของ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด (ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่เป็นบุคคลธรรมดาซึ่งมีสัญชาติไทย หรือนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทยซึ่งมีสัดส่วนการถือหุ้น หรือมีจำนวนหุ้นที่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยถืออยู่เกินกว่ากึ่งหนึ่งของทุนจดทะเบียนในนิติบุคคลนั้น)

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดวงเงินช่วยเหลือไว้ ไม่เกินร้อยละ 20 ล้านบาท โดยธนาคารแห่งประเทศไทย จะให้กู้ยืมเงินผ่านสถาบันการเงินในอัตราร้อยละ 50 ของจำนวนเงินในตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกโดยผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม (จำนวนเงินในตั๋วสัญญาใช้เงินที่เหลืออีกร้อยละ 50 เป็นเงินที่สถาบันการเงินร่วมให้กู้ยืมแก่ผู้ประกอบการ)

ธนาคารแห่งประเทศไทยคิดดอกเบี้ย จากสถาบันการเงินในอัตราลอยตัวตามจำนวนเงินที่ให้กู้ยืม (ร้อยละ 50 ของจำนวนเงินในตั๋วฯ ที่นำมาวางเป็นประกัน) และกำหนดให้สถาบันการเงินคิดดอกเบี้ยจากผู้ประกอบการวิสาหกิจตามจำนวนเงินในตั๋วสัญญาใช้เงิน (ร้อยละ 100 ของจำนวนเงินในตั๋วฯ) ในอัตราลอยตัวไม่เกินอัตราดอกเบี้ย MLR หรือ Prime rate ของแต่ละสถาบันการเงินลบด้วยร้อยละ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

อัตราดอกเบี้ยสำหรับนโยบายตัวเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยในปี 2550

ปีที่	อัตราดอกเบี้ยหน้าตั๋วฯ ที่ออกโดยผู้ประกอบการวิสาหกิจ	อัตราดอกเบี้ยหน้าตั๋วฯ ที่ออกโดยสถาบันการเงิน (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 1 ต่อปี)
1	ไม่เกินร้อยละ MLR - 2.25 ต่อปี	ร้อยละ MLR - 6.75 ต่อปี
2	ไม่เกินร้อยละ MLR - 1.25 ต่อปี	ร้อยละ MLR - 4.75 ต่อปี
3	ไม่เกินร้อยละ MLR - 0.25 ต่อปี	ร้อยละ MLR - 2.75 ต่อปี

ที่มา: เว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย

(http://www.bot.or.th/BOTHomepage/databank/FinMarkets/BOT_Credit/ThaiVersion/d_T_sme46.htm)

ข้อมูล ณ วันที่ 25 สิงหาคม 2550)

6.) นโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน¹⁵

การแปลงสินทรัพย์เป็นทุนเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2546 โดยมีเจตนารมณ์ที่จะสร้างโอกาสให้แก่ประชาชน

¹⁵ เว็บไซต์โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

(http://webhost.cpd.go.th/cepo/data/change_asset/change.html)

โดยเฉพาะประชาชนที่ด้อยโอกาส เช่น เกษตรกร ผู้ยากจน และผู้ประกอบการค้ารายย่อยหรือวิสาหกิจขนาดย่อมให้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนในระบบ โดยใช้เอกสารสิทธิ์ในสินทรัพย์ที่ครอบครองทำกินอยู่ หรือเป็นผู้ได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบกิจการจากหน่วยงานของรัฐ โดยนำเอกสารสิทธิ์มาเป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน เพื่อนำไปลงทุน อันเป็นการก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และเกิดผู้ประกอบการรายใหม่ขึ้น รวมทั้งสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

วัตถุประสงค์หลักของนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน มีดังต่อไปนี้

- (1) เพื่อพัฒนาระบบเอกสาร และหนังสือรับรองสินทรัพย์ประเภทต่างๆ ให้ใช้ในการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนได้
- (2) เพื่อสร้างโอกาส และเพิ่มศักยภาพให้ผู้ครอบครองสินทรัพย์ประเภทต่างๆ ให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุนในระบบ และขยายโอกาสในการประกอบอาชีพ และธุรกิจ
- (3) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการไม่ชำระหนี้
- (4) เพื่อปรับปรุงระบบการประเมินมูลค่าสินทรัพย์ ระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน
- (5) เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการสินทรัพย์ให้ได้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจสูงสุด

7.) นโยบายการให้ความช่วยเหลือแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ได้รับผลกระทบจากการแข็งค่าของเงินบาท¹⁶

ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ประกาศนโยบายให้ความช่วยเหลือแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ได้รับผลกระทบจากการแข็งค่าของค่าเงินบาท เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2550 เพื่อเสริมสภาพคล่องให้แก่ผู้ประกอบการผ่านธนาคารพาณิชย์ ซึ่งผู้ประกอบการที่อยู่ในข่ายได้รับความช่วยเหลือคือ ผู้ประกอบกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งธนาคารพาณิชย์ ได้ตรวจสอบแล้ว และรับรองว่าเป็นผู้ประกอบการที่ประสบปัญหาทางการเงิน เนื่องจากได้รับผลกระทบจากค่าเงินบาทอย่างแท้จริง และอาจมีคุณสมบัติเป็น NPL ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยธนาคารแห่งประเทศไทย จะให้กู้ยืมเงินผ่านธนาคารพาณิชย์ โดยมีตัวสัญญาใช้เงินของผู้ประกอบการเป็นประกัน โดยกำหนดวงเงินของโครงการไว้ทั้งสิ้น 5,000 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย 2,700 ล้าน

¹⁶ เว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย (www.bot.or.th)

บาท และเป็นเงินของธนาคารพาณิชย์ 2,300 ล้านบาท โดยมีการกำหนดอัตราส่วนการให้ความช่วยเหลือดังต่อไปนี้

อัตราส่วนการให้ความช่วยเหลือสำหรับโครงการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการแข็งค่าของเงินบาท

ประเภทของผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการแข็งค่าของเงินบาท	วงเงิน (ล้านบาท)		อัตราส่วน (ร้อยละ)	
	รพท. 2,700	ธนาคารพาณิชย์ 2,300	รพท. 50	ธนาคารพาณิชย์ 50
1. ผู้ประกอบการทั่วไป	2,250	2,250	50	50
2. ผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติเป็น NPL	450	50	90	10

โดยมีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยดังต่อไปนี้

อัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดสำหรับโครงการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการแข็งค่าของเงินบาท

ประเภทของผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการแข็งค่าของเงินบาท	รพท. เรียกเก็บจากธนาคารพาณิชย์	ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากผู้ประกอบการ
1. ผู้ประกอบการทั่วไป	ร้อยละ 1 ต่อปี	ไม่เกินร้อยละ MLR - 2.25 ต่อปี
2. ผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติเป็น NPL	ร้อยละ 1 ต่อปี	ไม่เกินร้อยละ MLR + 1 ต่อปี

ที่มา: เว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย

(http://www.bot.or.th/BOTHomepage/databank/FinMarkets/BOT_Credit/ThaiVersion/d_T_SMEs_baht.htm ข้อมูล ณ วันที่ 25 สิงหาคม 2550)